ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Σεπτεμβρίου 2004

σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ (Υπόθεση COMP/C.37.750/B2 — Brasseries Kronenbourg, Brasseries Heineken)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2004) 3597]

(Τα κείμενα στη γαλλική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(2005/503/ΕΚ)

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2004, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου [1], η Επιτροπή δημοσιεύει ήδη τις επωνυμίες των μερών και το κύριο περιεχόμενο της απόφασης, περιλαμβανομένων των τυχόν επιβαλλόμενων κυρώσεων, συνεκτιμώντας το νόμιμο συμφέρον των οικείων επιχειρήσεων για την προστασία των επιχειρηματικών τους συμφερόντων. Μη εμπιστευτική εκδοχή του πλήρους κειμένου της απόφασης είναι διαθέσιμη στις αυθεντικές γλώσσες της υπόθεσης και στις γλώσσες εργασίας της Επιτροπής στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού: http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(1) Η απόφαση αφορά συμφωνία «εκχειρίας» σχετικά με την πώληση μπίρας στη Γαλλία για κατανάλωση εκτός οικίας («κλάδος κατανάλωσης στα σημεία πώλησης»). Η Επιτροπή έχει συγκεντρώσει αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι στις 21 Μαρτίου 1996 οι δύο σημαντικότεροι όμιλοι ζυθοποιίας της Γαλλίας, δηλαδή οι εταιρείες Brasseries Kronenbourg SA και Heineken France SA (πρώην Sogebra), και οι αντίστοιχες μητρικές τους εταιρείες κατά το χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών (Groupe Danone και Heineken NV) προέβησαν στη σύναψη της εν λόγω συμφωνίας, έπειτα από «πόλεμο εξαγορών» σε σχέση με τους χονδρεμπόρους ποτών. Η συμφωνία αφορά, αφενός, την εξαγορά χονδρεμπόρων ποτών, με στόχο να τεθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα τέλος στο αυξανόμενο κόστος της απόκτησης των υπόψη εταιρειών, και, αφετέρου, την εξισορρόπηση των ολοκληρωμένων δικτύων διανομής των οικείων μερών. Εντούτοις, η συμφωνία «εκχειρίας» ουδέποτε εφαρμόστηκε.

II. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

1. Προέλευση της υπόθεσης και διαδικαστικά στάδια

(2) Η υπόθεση προέκυψε με βάση πληροφορίες τις οποίες διέθεσε η Interbrew NV (η οποία σήμερα φέρει την επωνυμία «Inbev NV») στο πλαίσιο της υπόθεσης καρτέλ στη βελγική αγορά ζύθου [απόφαση 2003/569/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ, (Υπόθεση IV/37.614/F3 PO/Interbrew και Alken-Maes) (ΕΕ L 200 της 7.8.2003, σ. 1)]. Επί τη βάσει των πληροφοριών αυτών, η Επιτροπή διενήργησε σειρά επιτόπιων ελέγχων κατά το έτος 2000 και απηύθυνε αιτήσεις για την υποβολή πληροφοριών προς συμπλήρωση της έρευνας που διεξήγαγε.

(3) Στις 4 Φεβρουαρίου 2004, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία για την υπόθεση και ενέκρινε κοινοποίηση αιτιάσεων κατά των επιχειρήσεων Brasseries Kronenbourg SA, Heineken France SA, Groupe Danone και Heineken NV. Όλα τα μέρη υπέβαλαν γραπτή απάντηση στην Επιτροπή. Από την άλλη πλευρά, παραιτήθηκαν από το δικαίωμά τους σε ακρόαση.

2. Ο οικείος κλάδος

(4) Η παρούσα υπόθεση αφορά τις πωλήσεις μπίρας στη Γαλλία στον κλάδο κατανάλωσης στα σημεία πώλησης.

(5) Από κοινού, οι εταιρείες που συμμετείχαν στη συμφωνία αντιπροσώπευαν τα τρία τέταρτα περίπου των ποσοτήτων μπίρας που καταναλώθηκαν στη Γαλλία το 1999.

3. Χαρακτήρας της παράβασης

(6) Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι διεπράχθη η ακόλουθη παράβαση: στις 12 Φεβρουαρίου 1996, οι εταιρείες Heineken NV και Heineken France SA ανακοίνωσαν στις επιχειρήσεις Groupe Danone και Brasseries Kronenbourg SA την πρόθεσή τους να εξαγοράσουν τους ομίλους Fischer και Saint-Arnould. Καθώς οι όμιλοι Fischer και Saint-Arnould διένεμαν σημαντικό όγκο μπίρας παραγωγής Kronenbourg, η ενέργεια αυτή αποτέλεσε το έναυσμα για έναν πραγματικό πόλεμο εξαγορών. Έκαστος όμιλος ζυθοποιίας προέβη ακολούθως στην εξαγορά μεγάλου αριθμού χονδρεμπόρων ποτών, πράγμα που οδήγησε σε υψηλό πληθωρισμό του τιμήματος εξαγοράς των εν λόγω χονδρεμπόρων. Στις 21 Μαρτίου 1996, οι εταιρείες Brasseries Kronenbourg SA και Heineken France SA και οι αντίστοιχες μητρικές

[1] ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1.

τους εταιρείες, δηλαδή η Groupe Danone και η Heineken NV, συνήψαν συμφωνία «εκχειρίας» με αντικείμενο την εξαγορά χονδρεμπόρων και την εξισορρόπηση των ολοκληρωμένων δικτύων διανομής τους. Ειδικότερα, συμφώνησαν τα ακόλουθα:

— την πρόσκαιρη διακοπή των εξαγορών (απαγόρευση της πραγματοποίησης εξαγορών χονδρεμπόρων πέραν ενός συμφωνημένου καταλόγου),

— την εξισορρόπηση της συνολικής ποσότητας μπίρας που διανεμόταν μέσω του δικτύου εκάστου μέρους και

— την εξισορρόπηση του όγκου σημάτων μπίρας ο οποίος διακινείται από έκαστο μέρος και ο οποίος επιτρέπεται να διανέμεται από το έτερο μέρος.

(7) Η συμφωνία προκύπτει με σαφήνεια από εσωτερικό σημείωμα του ομίλου Heineken. Εξάλλου, η Groupe Danone και η Brasseries Kronenbourg SA δεν έχουν αμφισβητήσει την ύπαρξη της συμφωνίας εκχειρίας. Είναι, ωστόσο, σκόπιμο να επισημανθεί ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει αποδείξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας. Απεναντίας, ορισμένοι χονδρέμποροι οι οποίοι εμφανίζονται στον συμφωνημένο κατάλογο να αντιστοιχούν στη μία πλευρά αποτέλεσαν τελικά αντικείμενο εξαγοράς από την άλλη πλευρά, ενώ τα μέρη εξακολούθησαν να εξαγοράζουν χονδρεμπόρους οι οποίοι δεν περιλαμβάνονταν στον συμφωνημένο κατάλογο. Επιπλέον, κατά το χρονικό διάστημα από το 1996 έως το 2002, τα μέρη είχαν την τάση να εκτοπίζουν την μπίρα των ανταγωνιστών τους προς όφελος της δικής τους μπίρας στο πλαίσιο του δικτύου διανομής το οποίο ήλεγχαν. Με τον τρόπο αυτό κατέστη ανούσια μια συμφωνία η οποία είχε συναφθεί με σκοπό τη διασφάλιση ισορροπίας μεταξύ σημάτων.

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Περιοριστικός σκοπός

(8) Η συμφωνία «εκχειρίας» της 21ης Μαρτίου 1996 απέβλεπε αρχικά στον έλεγχο των επενδύσεων από τους ομίλους Heineken και Danone, δεδομένου ότι σκοπός της ήταν να τεθεί σύντομα τέλος στην αύξηση του κόστους εξαγοράς χονδρεμπόρων. Επιπλέον, η υπόψη συμφωνία παρουσιάζει ομοιότητες με συμφωνία η οποία κατατείνει στον επιμερισμό των αγορών κατανάλωσης στα σημεία πώλησης μεταξύ των δύο ομίλων. Πιο συγκεκριμένα, με την εγκαθίδρυση της διττής ισορροπίας για την οποία γίνεται λόγος στο ανωτέρω σημείο II, τα μέρη αποσκοπούσαν στην εξασφάλιση του ότι το ένα μέρος δεν θα κυριαρχούσε επί του άλλου στην εν λόγω αγορά.

(9) Σύμφωνα με πάγια νομολογία, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, δεν είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι πραγματικές συνέπειες δεδομένης συμφωνίας, αφ' ης στιγμής υπάρχουν ενδείξεις ότι σκοπός της είναι η αποτροπή, η περιστολή ή η στρέβλωση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Επειδή η συμφωνία που αποτελεί αντικείμενο εξέτασης στην παρούσα υπόθεση είχε ως αντικείμενο την περιστολή του ανταγωνισμού με την επιβολή παγώματος των εξαγορών και με την εγκαθίδρυση ισορροπίας μεταξύ των ολοκληρωμένων δικτύων διανομής των μερών, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι υφίσταται παράβαση κατά την έννοια του άρθρου 81 της συνθήκης ακόμη και σε περίπτωση που η συμφωνία ουδέποτε παρήγαγε αποτελέσματα.

2. Μη αμελητέες συνέπειες για τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών

(10) Σύμφωνα με πάγια νομολογία, για να γίνει δεκτό ότι μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων ενδέχεται να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών, πρέπει να είναι δυνατό να προβλεφθεί με ικανό βαθμό πιθανότητας, επί τη βάσει συνόλου αντικειμενικών παραγόντων νομικού ή ουσιαστικού χαρακτήρα, ότι η εκάστοτε συμφωνία είναι πιθανό να ασκήσει επίδραση, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, στις εμπορικές ροές μεταξύ κρατών μελών. Κάτι τέτοιο ισχύει πράγματι στην παρούσα υπόθεση.

(11) Ειδικότερα, τα δίκτυα διανομής των γαλλικών ζυθοποιιών συνιστούν μια από τις κύριες οδούς πρόσβασης στην αγορά για τις ξένες ζυθοποιίες που δεν διαθέτουν τέτοια δίκτυα στη Γαλλία. Υπό τις συνθήκες αυτές, η συμφωνία εκχειρίας, η οποία αποβλέπει στην εγκαθίδρυση ισορροπίας σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των ολοκληρωμένων δικτύων διανομής της Heineken NV/Heineken France SA και της Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA, ενδέχεται να επηρεάσει τους όρους πρόσβασης στην αγορά κατανάλωσης στα σημεία πώλησης για τις ξένες ζυθοποιίες και, κατ' επέκταση, τον όγκο των εισαγωγών. Πέραν αυτού, η Interbrew France, που είναι βασικός εισαγωγέας μπίρας στη Γαλλία, εξαρτάτο και εξακολουθεί να εξαρτάται από τα δίκτυα διανομής της Heineken France SA και της Brasseries Kronenbourg SA για τη διανομή σημαντικού όγκου του προϊόντος της στη γαλλική αγορά κατανάλωσης στα σημεία πώλησης. Ως εκ τούτου, μια συμφωνία με την οποία επιδιώκεται η περιστολή του ανταγωνισμού μεταξύ των δικτύων διανομής των προαναφερθεισών εταιρειών ενδέχεται να επηρεάσει τους συναλλακτικούς όρους που οι εταιρείες αυτές προτείνουν στην Interbrew για τη διανομή των προϊόντων της.

IV. ΠΡΟΣΤΙΜΑ

1. Βασικό ποσό

Σοβαρότητα της παράβασης

(12) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη: i) τον χαρακτήρα της παράβασης· ii) τον πραγματικό της αντίκτυπο στην αγορά, οσάκις αυτός είναι δυνατό να μετρηθεί και iii) το μέγεθος της γεωγραφικής αγοράς αναφοράς.

i) Η «συμφωνία εκχειρίας» είναι οριζόντια συμφωνία που καταρτίστηκε με σκοπό την περιστολή του ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες κατέχουν μεγάλα μερίδια αγοράς. Παρόλα αυτά, μια συμφωνία η οποία έχει καταρτισθεί με στόχο τη βραχυπρόθεσμη τιθάσευση του κόστους της εξαγοράς χονδρεμπόρων μέσω του τερματισμού ενός πολέμου εξαγορών δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ως ξεκάθαρη παράβαση σαν να επρόκειτο για συμφωνία καθορισμού των τιμών. Σε ό,τι αφορά τη συμφωνία για την εγκαθίδρυση πιο μακροπρόθεσμης ισορροπίας μεταξύ των δικτύων διανομής των δύο ομίλων ζυθοποιίας, τυχόν τέτοια συμφωνία εξομοιούται με συμφωνία επιμερισμού της αγοράς. Εντούτοις, στην παρούσα υπόθεση δεν πρόκειται για επιμερισμό της αγοράς υπό τη «συμβατική» έννοια του όρου, δεδομένου ότι η συμφωνία αποσκοπούσε πρωτίστως στο να εμποδίσει τον έναν όμιλο να αποκτήσει κυρίαρχη θέση στην αγορά και όχι στην εξάλειψη κάθε ανταγωνισμού μεταξύ των ομίλων, ούτε στην παρεμπόδιση τρίτων.

ii) Η συμφωνία δεν εφαρμόστηκε και συνεπώς δεν είχε καμιά συνέπεια στην αγορά.

iii) Σε ό,τι αφορά την έκταση της γεωγραφικής αγοράς, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η συμφωνία κάλυπτε μεν το σύνολο της ηπειρωτικής Γαλλίας, αλλά περιοριζόταν στην αγορά κατανάλωσης στα σημεία πώλησης, η οποία αντιστοιχεί σε λιγότερο από ένα τρίτο του συνολικού όγκου πωλήσεων στη Γαλλία.

(13) Επί τη βάσει του συνόλου των προεκτεθέντων στοιχείων, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αποδέκτες της παρούσας απόφασης διέπραξαν σοβαρή παράβαση του άρθρου 81 της συνθήκης.

Διάρκεια της παράβασης

(14) Επειδή η συμφωνία δεν εφαρμόστηκε, δεν υπάρχει λόγος προσαύξησης του βασικού ποσού του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.

(15) Επομένως, τόσο για την Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA όσο και για την Heineken NV/Heineken France SA θεωρήθηκε ότι το βασικό ποσό του προστίμου ανέρχεται σε 1 000 000 ευρώ.

2. **Επιβαρυντική περίσταση**

(16) Ήδη το 1984, επεβλήθη πρόστιμο στην Groupe Danone (που τότε ονομαζόταν «BSN») εξαιτίας συμφωνιών επιμερισμού της αγοράς, οι οποίες απέβλεπαν στη διατήρηση του status quo και στην εγκαθίδρυση ισορροπίας στην αγορά [απόφαση 84/388/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 1984, σχετικά με διαδικασία κατ' εφαρμογή του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ (υπόθεση IV/30.988 — Συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές στον τομέα της επίπεδης υάλου στις χώρες της Benelux) (ΕΕ L 212 της 8.8.1984, σ. 13)]. Συνεπώς, η υποτροπή, ως επιβαρυντική περίσταση, δικαιολογεί προσαύξηση του βασικού ποσού του προστίμου στην περίπτωση της Groupe Danone/Brasseries Kronenbourg SA κατά 50 %. Δεν έχει διαπιστωθεί καμιά άλλη επιβαρυντική περίσταση.

3. **Ελαφρυντικές περιστάσεις**

(17) Δεν γίνεται δεκτή καμιά ελαφρυντική περίσταση.

4. **Τελικό ποσό του προστίμου**

(18) Με βάση τα προαναφερθέντα, το τελικό ποσό του προστίμου που επιβάλλεται σε κάθε επιχείρηση έχει ως εξής:

— οι εταιρείες Groupe Danone και Brasseries Kronenbourg SA υποχρεούνται από κοινού και εις ολόκληρον να καταβάλουν ποσό 1 500 000 ευρώ,

— οι εταιρείες Heineken NV και Heineken France SA υποχρεούνται από κοινού και εις ολόκληρον να καταβάλουν ποσό 1 000 000 ευρώ.